

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Olsztyn, dnia 20 sierpnia 2019

r.

FK-IV.431.32.2019

**Szanowny Pan
Andrzej Ochlak
Starosta Nowomiejski
ul. Rynek 1
13-300 Nowe Miasto Lubawskie**

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Starostwie Powiatowym w Nowym Mieście Lubawskim, ul. Rynek 1, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie, NIP: 8771315763, REGON: 871124242.

W okresie objętym kontrolą oraz w dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych stanowiska pełnili:

- **Pan Andrzej Ochlak** – Starosta, pełniący obowiązki przez dwie kolejne kadencje, tj. wybrany na stanowisko w dniu 27 lutego 2015 r. Uchwałą Rady Powiatu w Nowym Mieście Lubawskim Nr V/47/2015 oraz w dniu 22 listopada 2018 r. Uchwałą Rady Powiatu w Nowym Mieście Lubawskim Nr I/5/2018.
- **Pan Jerzy Czapliński** – Wicestarosta, wybrany na stanowisko w dniu 22 listopada 2018 r. Uchwałą Rady Powiatu w Nowym Mieście Lubawskim Nr I/6/2018.
- **Pani Katarzyna Trzaskalska** – Wicestarosta, wybrana na stanowisko z dniem podjęcia Uchwały Rady Powiatu w Nowym Mieście Lubawskim Nr V/48/2015 z dnia 27 lutego 2015 r., pełniąca ww. funkcję do 21 listopada 2018 r.

[akta kontroli str. 26]

Osobą odpowiedzialną za realizację zadania objętego kontrolą był specjalista w Wydziale Organizacyjnym i Spraw Obywatelskich w Starostwie Powiatowym w Nowym Mieście Lubawskim oraz osoba bezpośrednio ją nadzorująca, tj. Naczelnik ww. Wydziału, pełniąca równocześnie funkcję Sekretarza Powiatu.

[akta kontroli str. 26-40]

Kontrolę przeprowadził pracownik Warmińsko - Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, Wydziału Finansów i Kontroli, Oddziału prowadzenia i koordynacji kontroli,

tj. **Iwona Zając** – inspektor wojewódzki – legitymacja służbowa nr 3/2015 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, upoważnienie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego Nr FK-VI.0030.624.2019 z dnia 17 czerwca 2019 r. *[akta kontroli str. 24-25]*

Kontrolę rozpoczęto 24 czerwca 2019 r. i zakończono 26 czerwca 2019 r., co zostało odnotowane w Księżce kontroli Starostwa Powiatowego w Nowym Mieście Lubawskim pod pozycją 1/2019. *[akta kontroli str. 1-4]*

Przedmiotem kontroli była realizacja przez powiat (w porozumieniu z gminami albo samodzielnie) zadań zleconych z zakresu administracji rządowej polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, w związku z wytycznymi Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 27 lutego 2019 r. oraz 8 kwietnia 2019 r., znak: DSF-XI.692.30.2019. Kontroli zostały poddane również punkty, w których udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna. *[akta kontroli str. 1-7, 12-23]*

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2018 r. do 24 czerwca 2019 r., tj. do dnia rozpoczęcia czynności kontrolnych. *[akta kontroli str. 12-23]*

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2017 r., poz. 2234), w związku z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2019 poz. 294), zwanej dalej „ustawą”.

Starosta Nowomiejski upoważnił pracowników odpowiedzialnych za realizację zadania do udzielania informacji i wyjaśnień związanych z niniejszą kontrolą. *[akta kontroli str. 41]*

Na podstawie ustaleń kontroli działalność jednostki w kontrolowanym zakresie ocenia się **pozytywnie z uchybieniami**.

Powyższa ocena wynika z następujących ustaleń i ocen dokonanych w poszczególnych obszarach (zagadnieniach) objętych kontrolą:

1) Organizacja systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, w szczególności:

a)obsada punktów i praca z wykonawcami

Lokalizacja punktów i harmonogram dyżurów

Stosownie do art. 8 ust. 2 ustawy, na każdy powiat przypada liczba punktów nieodpłatnych porad prawnych odpowiadająca mnożnikowi zdefiniowanemu w art. 20 ust. 4 ustawy. W myśl

art. 11 ust. 1 ustawy, powiat powierza prowadzenie połowy punktów nieodpłatnej pomocy prawnej organizacji pozarządowej (stan prawny na dzień 31 grudnia 2018 r.).

Na mocy art. 1 pkt 15 lit b) ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 1467), zwanej dalej „ustawą nowelizacyjną”, od 1 stycznia 2019 r. wprowadzony został nowy podział punktów między wykonawców świadczących usługi nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, zgodnie z którym jeżeli na powiat przypadają dwa punkty (co miało miejsce w przypadku powiatu nowomiejskiego), adwokatom lub radcom prawnym powierza się prowadzenie jednego punktu, a prowadzenie drugiego powierza się organizacji pozarządowej, która udziela nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczy nieodpłatne poradnictwo obywatelskie w tym punkcie w zakresie czasowym wskazanym w umowie.

W powyższym obszarze ustalono, iż w 2018 r. na terenie powiatu nowomiejskiego utworzono łącznie 2 mobilne punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, które były prowadzone przez Powiat Nowomiejski (1 punkt) oraz organizację pozarządową, tj. Zaborskie Towarzystwo Naukowe, ul. Dworcowa 18, 89-632 Brusy (1 punkt). Przedmiotowe punkty zostały usytuowane w 5 lokalach, tj. w budynku:

- 1) Zespołu Szkół im. Władysława Jagiełły w Kurzętniku, ul. Grunwaldzka 37, 13-306 Kurzętnik. Punkty były czynne:
  - a) punkt prowadzony przez Powiat Nowomiejski – w poniedziałek od godz. 8.00 do godz. 12.00;
  - b) punkt prowadzony przez organizację pozarządową – we wtorek od godz. 14.00 do godz. 18.00;
- 2) Gminnego Centrum Kultury Nowe Miasto Lubawskie, z/s w Mszanowie, ul. Podleśna 1, Mszanowo, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie. Punkty były czynne:
  - a) punkt prowadzony przez Powiat Nowomiejski – we wtorek od godz. 12.00 do godz. 16.00;
  - b) punkt prowadzony przez organizację pozarządową – w piątek od godz. 12.00 do godz. 16.00;
- 3) Domu Pomocy Społecznej w Grodzicznie, Nowe Grodziczno 14b, 13-324 Grodziczno. Punkty były czynne:
  - a) punkt prowadzony przez Powiat Nowomiejski – w środę od godz. 15.00 do godz. 19.00;
  - b) punkt prowadzony przez organizację pozarządową – w czwartek od godz. 15.00 do godz. 19.00;
- 4) Gminnego Ośrodka Kultury w Biskupcu, ul. Rynek 4, 13-340 Biskupiec. Punkty były czynne:
  - a) punkt prowadzony przez Powiat Nowomiejski – w czwartek od godz. 14.00 do godz. 18.00;
  - b) punkt prowadzony przez organizację pozarządową – w poniedziałek od godz. 14.00 do godz. 18.00;
- 5) Starostwa Powiatowego w Nowym Mieście Lubawskim, ul. Rynek 1, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie. Punkty były czynne:

- a) punkt prowadzony przez Powiat Nowomiejski – w piątek od godz. 8.00 do godz. 12.00;
- b) punkt prowadzony przez organizację pozarządową – w środę od godz. 8.00 do godz. 12.00. Dodatkowo w każdą pierwszą środę miesiąca nieprzypadającą w dzień wolny od pracy punkt był czynny od godz. 12.00 do godz. 13.00

Powyższa lokalizacja punktów oraz harmonogram ich pracy zostały określone przez Starostę Nowomiejskiego w drodze zarządzenia Nr 114/2017 z dnia 28 grudnia 2017 r. oraz postanowień umowy z organizacją pozarządową Nr 149/2017 z dnia 27 listopada 2017 r.

[akta kontroli str. 5-11, 105-106]

W związku z tym, iż ustawa nowelizacyjna nie zmieniła zasad określania liczby punktów przypadających na dany powiat, Starostwo Powiatowe w Nowym Mieście Lubawskim również w 2019 r. zobowiązane było uruchomić łącznie 2 punkty, w tym jeden z przeznaczeniem na prowadzenie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz jeden z przeznaczeniem na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczenie nieodpłatnych porad obywatelskich.

Stwierdzono, iż w 2019 r. na terenie powiatu nowomiejskiego nieodpłatna pomoc prawna jest udzielana przez tych samych wykonawców, tj. Powiat Nowomiejski oraz Zaborskie Towarzystwo Naukowe, w tych samych miejscach, dniach i godzinach, co w roku 2018, z wyjątkiem punktu prowadzonego przez Powiat Nowomiejski, zlokalizowanego w Starostwie Powiatowym w Nowym Mieście Lubawskim, w którym obecnie dyżur ma miejsce w godzinach 12.00 – 16.00. Ponadto w ww. lokalu nie odbywa się, jak to miało miejsce w 2018 r., dodatkowe świadczenie przez organizację pozarządową usług w każdą pierwszą środę miesiąca nieprzypadającą w dzień wolny od pracy.

W 2019 r. lokalizacja punktów oraz harmonogram ich pracy zostały określone przez Starostę Nowomiejskiego w drodze zarządzenia Nr 8/2018 z dnia 21 grudnia 2018 r. oraz postanowień umowy z organizacją pozarządową nr 160/2018 z dnia 12 grudnia 2018 r.

[akta kontroli str. 5-11, 103-104]

Na podstawie analizy porozumień z dnia 18 października 2018 zawartych z gminami Biskupiec, Kurzętnik, Nowe Miasto Lubawskie oraz Domem Pomocy Społecznej w Nowym Grodzicznie, ogłoszenia o otwartym konkursie ofert, umów z wykonawcami oraz wyjaśnień Starosty Nowomiejskiego z dnia 28 czerwca 2019 r., znak: OR.1710.2.2019 w przedmiocie braku wniosków, o których mowa w art. 9 ust. 2 ustawy stwierdza się, iż w stosunku do żadnego z ww. punktów nie określono specjalizacji i nie wprowadzono do ich harmonogramu dyżuru w zakresie jednego rodzaju usług.

[akta kontroli str. 82-102, 121-140, 188-195]

Konkurs ofert i wybór oferty

W celu powierzenia prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnych porad obywatelskich organizacji pozarządowej, Zarząd Powiatu w Nowym Mieście Lubawskim Uchwałą Nr 157/873/2018 z dnia 7 listopada 2018 r. ogłosił konkurs ofert „na realizację zadania publicznego Powiatu Nowomiejskiego w 2019 r. w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.”

Przedmiotowe ogłoszenie zawierało informacje o: rodzaju zadania, wysokości środków publicznych przeznaczonych na jego realizację, zasadach przyznania dotacji, terminach, miejscu i warunkach realizacji zadania, terminie i sposobie składania ofert, trybie i kryteriach stosowanych przy wyborze ofert oraz terminie dokonania wyboru ofert, a także informacje o zrealizowanych zadaniach w latach ubiegłych. Ustalono, iż wskazany w ogłoszeniu zakres otwartego konkursu ofert obejmował powierzenie prowadzenia 1 punktu przeznaczonego na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Starosta Nowomiejski – uwzględniając nowy podział usług wprowadzony ustawą nowelizacyjną – odrębnie określił wymagania dla powierzenia prowadzenia w 2019 r. punktu, tj.: warunki, które powinna spełniać organizacja pozarządowa ubiegająca się o powierzenie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz warunki, które powinna spełniać organizacja pozarządowa ubiegająca się o powierzenie prowadzenia punktu na świadczenie usług w zakresie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Ponadto jako jeden z warunków otwartego konkursu ofert wskazano na możliwość wydłużenia czasu trwania dyżurów do 5 godzin we wszystkich punktach na obszarze powiatu nowomiejskiego, a także udzielania porad poza punktem lub za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową lub osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się. Stwierdzono również, iż uwzględniono w warunkach konkursu realizację zadania z zakresu edukacji prawnej.

Zgodnie z postanowieniami ogłoszenia procedura rozpatrywania ofert obejmowała: ocenę formalną oraz ocenę merytoryczną. Na podstawie pkt VI. ppkt 3 ogłoszenia określono kryteria oceny merytorycznej ważne ze względu na specyfikę zadania konkursowego. Każdemu wskaźnikowi podlegającemu ocenie przypisano skalę punktów, jaką można otrzymać za tę kategorię. W ogłoszeniu nie wskazano, w jaki sposób będzie dokonywana ocena ofert z zastosowaniem wybranych kryteriów oraz przypisanych im punktów.

W związku z powyższym stwierdza się, iż konkurs ofert na powierzenie organizacji pozarządowej prowadzenia na terenie powiatu nowomiejskiego punktu przeznaczonego na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego został ogłoszony prawidłowo. *[akta kontroli str. 188-195]*

W ramach otwartego konkursu wpłynęły 3 oferty, przy czym dwie z nich zostały odrzucone na etapie oceny formalnej, ponieważ nie spełniały wszystkich wymagań ogłoszenia, tj. w przypadku jednej oferty zawężono grupę odbiorców (wskazanie osób uprawnionych do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej nastąpiło w oparciu o stan prawny obowiązujący w chwili składania oferty) oraz nie dołączono umów zawartych z osobami mającymi świadczyć nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, natomiast w przypadku drugiej oferty brakowało jednego z wymaganych ogłoszeniem załączników, tj. deklaracji o zamiarze odpłatnego lub nieodpłatnego wykonywania zadania publicznego, stosownie do art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. W związku z powyższym ocenie merytorycznej podlegała tylko jedna oferta złożona w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej. Członkowie komisji, po zapoznaniu się z tą ofertą, dokonali jej indywidualnej oceny wg kryteriów zawartych w pkt. VI ppkt. 3 ogłoszenia otwartego konkursu ofert. W oparciu o ww. ocenę zarekomendowano ofertę Zaborskiego Towarzystwa Naukowego. *[akta kontroli str. 196-221]*

Zarząd Powiatu w Nowym Mieście Lubawskim - w drodze uchwały Nr 2/8/2018 z dnia 6 grudnia 2018 r. – podjął decyzję o powierzeniu realizacji zadania publicznego z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej ww. organizacji pozarządowej. *[akta kontroli str. 222]*

Umowy z wykonawcami

Starosta Nowomiejski mając na uwadze zorganizowanie dwóch punktów mobilnych na terenie swojego powiatu zawarł następujące umowy:

- 1) umowę nr 160/2018 z dnia 12 grudnia 2018 r. z Zaborskim Towarzystwem Naukowym, na podstawie której organizacji pozarządowej zostało powierzone prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej zlokalizowanego w każdej gminie z terenu powiatu nowomiejskiego, jak również wykonanie zadań z zakresu edukacji prawnej, które miało być realizowane w związku z problemami zgłaszanymi w trakcie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Stwierdzono, iż w ramach przedmiotowej umowy powierzono, organizacji pozarządowej, zadania z zakresu edukacji prawnej, jednakże Starosta Nowomiejski nie skorzystał z uprawnień wynikających z art. 11 ust. 7 ustawy (trzecie zdanie) i nie określił w zawartej umowie preferowanych form realizacji tych zadań. Na powyższą okoliczność udzielono następujących wyjaśnień: *„Załącznikiem do umowy jest oferta, w której organizacja pozarządowa określiła formy realizacji zadania z zakresu edukacji prawnej. Według Starosty działania te są wystarczające i nie było potrzeby określenia dodatkowych form realizacji tego zadania.”* *[akta kontroli str. 245-25]*

Biorąc pod uwagę ww. wyjaśnienia, z których wynika, że Starosta Nowomiejski zaaprobował formy realizacji zadań z zakresu edukacji prawnej zaproponowane w ofercie oraz w związku z postanowieniem § 2 ust. 10 umowy z organizacją pozarządową, który stanowi, że zleceniobiorca zobowiązuje się podjąć działania edukacyjne zmierzające do zwiększenia świadomości prawnej, zgodnie ze złożoną ofertą, jak również mając na względzie fakt, iż ustawodawca nie narzucił na starostę obowiązku określenia preferowanych form realizacji zadań z zakresu edukacji prawnej lecz pozostawił to rozwiązanie w sferze możliwości - nie czyni się zarzutu w powyższym zakresie.

- 2) umowy z dnia 21 grudnia 2018 r. z adwokatem i radcami prawnymi, wyznaczonymi przez odpowiednio Okręgową Radę Adwokacką w Toruniu i Radę Okręgową Izby Radców Prawnych w Toruniu. Na podstawie ww. umów zorganizowano obsługę mobilnego punktu nieodpłatnej pomocy prawnej zlokalizowanego we wszystkich gminach z terenu powiatu nowomiejskiego. Analiza przedmiotowych umów wykazała, iż stałym zastępcą adwokata i radcy prawnego jest inny adwokat i radca prawny. *[akta kontroli str. 83-97]*

Reasumując ustalenia dokonane w powyższym obszarze należy stwierdzić, iż z końcem 2018 r. Starostwo Powiatowe w Nowym Mieście Lubawskim było organizacyjnie przygotowane do obsługi dwóch punktów nieodpłatnej pomocy prawnej. Zgodnie z udzieloną

przez Starostę Nowomiejskiego informacją (popartą styczniowymi kartami ewidencji czasu pracy) ww. punkty zostały uruchomione z początkiem 2019 r., tj. 2 stycznia 2019 r.

[akta kontroli str. 98]

Monitorowanie jakości świadczonych usług przez wykonawców

W zakresie monitorowania punktualności dyżurów, Starosta Nowomiejskiego wskazał, iż „*Biorąc pod uwagę informacje zawarte w polu 7 części B karty pomocy, większość z uprawnionych zaznaczyła odpowiedź „zdecydowanie tak”. W związku z czym nie było potrzeby dodatkowego monitorowania punktualności dyżurów.*” [akta kontroli str. 56-61]

Natomiast w zakresie sposobu monitorowania świadczenia usług przez osoby uprawnione, zgodnie z ustawą oraz z umową w tym zastępstwa, udzielono następujących wyjaśnień: „*Sposób świadczenia usług przez wykonawców monitorowano w oparciu o karty pomocy cz. B. Zastępstwa zgłaszane są mailowo do Starostwa i są odnotowywane na ewidencji czasu pracy radców i adwokata.*”

Powyższe zostało potwierdzone w trakcie kontroli na podstawie miesięcznych kart ewidencji czasu pracy oraz korespondencji mailowej między specjalistą w Wydziale Organizacyjnym i Spraw Obywatelskich a wykonawcami, a także zbiorczej informacji o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej za I kwartał 2019 r.

Należy zauważyć, że przepisy ustawy (art. 6 ust. 2) w zakresie dotyczącym treści indywidualnych umów z adwokatami, radcami prawnymi i organizacją pozarządową wskazują minimalne elementy, które powinny zostać w tych umowach zawarte. Nie ma przeciwwskazań do uregulowania w nich również zasad monitorowania działań wykonawców w ww. zakresie. Należy podkreślić, iż podjęto próby zawarcia w umowach mechanizmów weryfikacji realizacji zadania, tj. np. w umowach z adwokatem i radcami prawnymi wskazano, iż „*Wyplata wynagrodzenia za wykonanie przedmiotu umowy następować będzie każdego miesiąca (...) po wystawieniu faktury za dany miesiąc przez Zleceniobiorcę oraz przedłożeniu miesięcznej karty ewidencji czasu pracy (...).*” [akta kontroli str. 56-61, 83-97]

b) upowszechnianie usług wśród mieszkańców powiatu:

Zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy, Starosta odpowiada za upowszechnianie wiedzy o działalności systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego wśród mieszkańców powiatu.

Mając powyższe na uwadze, Starosta Nowomiejski realizował ww. obowiązek w okresie objętym kontrolą w następujący sposób:

- 1) opracowano i zamieszczono na stronie internetowej Powiatu Nowomiejskiego oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Nowym Mieście Lubawskim informacje o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej, które zawierały następujące dane: zakres świadczonych usług i osób uprawnionych, formę zapisu i sposób skorzystania z porady, w tym również przez osobę ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, która nie może stawić się w punkcie udzielania porad lub mającą trudności w komunikowaniu się, informację o możliwości przekazywania przez osoby uprawnione opinii o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej, a także

listę podmiotów świadczących darmowe specjalistyczne poradnictwo dla mieszkańców powiatu nowomiejskiego oraz listę punktów nieodpłatnej pomocy prawnej.

- 2) informacje, o których mowa powyżej w pkt 1 zostały również przekazane do gmin z terenu powiatu nowomiejskiego celem zamieszczenia ich na stronach internetowych tych urzędów (organy administracji publicznej zastosowały się do prośby Starosty Nowomiejskiego).
- 3) opracowano i rozdystrybuowano materiały promocyjne, tj. plakat obejmujący „listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa” oraz „zasady, zakres udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i osoby uprawnione”.
- 4) zamieszczono w lokalnej prasie, tj. w Gazecie Nowomiejskiej w dniu 11 stycznia 2019 r. listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, obejmującą swym zakresem listę podmiotów świadczących darmowe specjalistyczne poradnictwo dla mieszkańców powiatu nowomiejskiego oraz listę punktów nieodpłatnej pomocy prawnej.

[akta kontroli str. 50-53, 103-104, 107-131]

Ponadto Starosta Nowomiejski w wyjaśnieniach z dnia 24 czerwca 2019 r., znak: OR.1710.2.2019 wskazał, iż „(...) Zgodnie z ofertą Zaborskiego Towarzystwa Naukowego, zostały wydrukowane ulotki informujące o punktach nieodpłatnej pomocy prawnej, o osobach uprawnionych wraz ze wskazaniem katalogu usług. Ponadto zostały wydrukowane plakaty informujące o punktach nieodpłatnej pomocy prawnej. Wszystkie powyższe materiały zostały rozdysponowane w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej (ulotki umieszczone w miejscach przeznaczonych do oczekiwania na wizytę), jak również wśród radców prawnych i adwokatów. Dodatkowo znajdują się w budynku należącym do powiatu na ul. Grunwaldzkiej 3 w Nowym Mieście Lubawskim, gdzie znajduje się m.in. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowy Urząd Pracy.

(...) Zaborskie Towarzystwo Naukowe prowadzi również podstronę internetową, http://www.darmowapomoc.com.pl/tekst/47/punkty_powiat_nowomiejski.html, na której również umieszczona jest informacja dotycząca nieodpłatnej pomocy prawnej (...).”

[akta kontroli str. 50-53]

Mając powyższe na uwadze, stwierdza się, że Starosta Nowomiejski wywiązał się z obowiązku wynikającego z art. 9 ust. 4 ustawy, tj. podjął działania mające na celu dotarcie z informacją o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej do mieszkańców powiatu. Promując nieodpłatną pomoc prawną nie ograniczono się jedynie do zamieszczania informacji na stronach internetowych, ale podejmowano innego rodzaju inicjatywy jak np. opracowanie plakatu i jego dystrybuowanie na terenie powiatu, a także nawiązanie współpracy z lokalną prasą.

W powyższym obszarze badaniem objęto również podnoszenie świadomości służb publicznych o systemie, poprzez podjęcie działań o charakterze informacyjnym w zakresie katalogu usług i osób uprawnionych do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. W piśmie Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 27.02.2019 r., znak: DSF-XI.692.30.2019 skierowanym do Wojewodów, wskazano, iż „(...) istotne jest podnoszenie świadomości samych służb

publicznych o systemie. Odnotowano bowiem przypadki, w których wiedzy o możliwości skorzystania z darmowych porad prawnych nie posiadali pracownicy Ośrodków Pomocy Społecznej. Dlatego też zasadne jest podjęcie działań o charakterze informacyjnym w zakresie usług i katalogu osób uprawnionych do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej zarówno wśród pracowników, m.in. gminnych ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie, jak i przedstawicieli innych służb. Szczególnie istotne jest promowanie wiedzy wśród podmiotów świadczących nieodpłatne poradnictwo specjalistyczne innego typu, wskazanych na liście, o której mowa w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy, o których należy poinformować osobę uprawnioną w przypadkach wskazanych w art. 5 ust. 4 ustawy, tj. gdy problem nie może być w całości lub części rozwiązany w drodze porady prawnika lub doradcy obywatelskiego (...).”

Kontrola wykazała, iż w 2018 r. specjalista w Wydziale Organizacyjnym i Spraw Obywatelskich wziął udział w szkoleniu organizowanym przez Instytut Szkoleń i Analiz Gospodarczych z siedzibą w Warszawie na temat „Nowelizacja ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej – nowe obowiązki j.s.t. Wpływ nowych regulacji prawnych na kształt współpracy z ‘trzecim sektorem.’” [akta kontroli str. 55]

Ponadto Starosta Nowomiejski w piśmie z dnia 24 czerwca 2019 r., znak: OR.1710.2.2019 podał, że „(...) W dniu 11 grudnia 2018r. Sekretarz Powiatu podczas narady z kierownikami komórek organizacyjnych poinformowała o zmianach w przepisach odnośnie nieodpłatnej pomocy prawnej. Na posiedzeniu Zarządu Powiatu w Nowym Mieście Lubawskim przekazano również informacje o zmianach członkom Zarządu Powiatu w Nowym Mieście Lubawskim (...)” [akta kontroli str. 50-54]

W świetle powyższych ustaleń oraz wyjaśnień, a także mając na uwadze ww. wytyczne Ministerstwa Sprawiedliwości należy stwierdzić, że przedmiotowe działania nie zostały skierowane do wszystkich służb publicznych, w tym do jednostek organizacyjnych, świadczących na terenie powiatu nowomiejskiego usługi specjalistycznego poradnictwa prawnego wyszczególnionego w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy.

Podjęcie działań przez starostów w powyższym zakresie wpłynie pozytywnie na jakość udzielonej pomocy osobom, które zgłoszą się do instytucji publicznej po poradę, bowiem - jak zaznaczył Minister Sprawiedliwości - w momencie posiadania przez służby publiczne wiedzy nt. systemu nieodpłatnej pomocy prawnej możliwe będzie umiejętne przekierowywanie obywateli z innych systemów wsparcia, a uzyskana w ten sposób pomoc będzie miała charakter interdyscyplinarny.

Opracowanie i publikacja listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa

Zgodnie z art. 8a ust. 1 ustawy, starosta sporządza i aktualizuje listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, dostępnego dla mieszkańców powiatu, która obejmuje w szczególności:

- 1) poradnictwo rodzinne, psychologiczne, pedagogiczne, z zakresu pomocy społecznej, w sprawie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień, w sprawie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach interwencji kryzysowej, dla bezrobotnych, dla osób pokrzywdzonych

przestępstwem, a także z zakresu praw konsumentów, praw dziecka, praw pacjenta, ubezpieczeń społecznych, prawa pracy, prawa podatkowego, dla osób w sporze z podmiotami rynku finansowego i inne (art. 8a ust.1 pkt 1 ustawy);

- 2) nieodpłatną pomoc prawną i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie ze wskazaniem punktów i dyżurów wraz z ich specjalizacją, o ile została określona (art. 8a ust.1 pkt.2 ustawy).

W myśl art. 8a ust. 2 ustawy lista, o której mowa w ust. 1, zawiera dane jednostek nieodpłatnego poradnictwa uporządkowane według tematyki poradnictwa, w tym jednostek publicznych, jednostek niepublicznych działających na zlecenie oraz jednostek prowadzących działalność pożytku publicznego działających na zlecenie, którym powierzono zadania z zakresu poradnictwa specjalistycznego na podstawie odrębnych przepisów, obejmujące informacje o nazwie jednostek, zakresie poradnictwa, adresach i danych kontaktowych, w tym o stronach internetowych i numerach telefonicznych, dniach i godzinach działalności oraz kryteriach dostępu do usługi.

Przykładowy wzór listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa został opracowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości i zamieszczony na stronie internetowej dedykowanej systemowi nieodpłatnej pomocy prawnej (<https://darmowapomoc.prawna.ms.gov.pl/>).

W powyższym obszarze ustalono, iż Starostwo Powiatowe w Nowym Mieście Lubawskim wywiązało się z obowiązku, o którym mowa w art. 8a ust. 1 ustawy i opracowało listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa dostępnego dla mieszkańców powiatu nowomiejskiego.. Przedmiotowa lista składa się z trzech odrębnych części, tj.

- 1) listy jednostek nieodpłatnie świadczących poradnictwo: rodzinne, psychologiczne, pedagogiczne, w zakresie pomocy społecznej, w sprawie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień, w sprawie przeciwdziałania przemocy domowej, dla osób bezrobotnych, dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, a także z zakresu praw konsumentów, ubezpieczeń społecznych, dla osób w sporze z podmiotami rynku finansowego (art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy).
- 2) listy jednostek świadczących nieodpłatną pomoc prawną, o której mowa w art. 8a ust. 1 pkt 2 ustawy. Zawierała ona dane nt.: prowadzącego punktu, adresu punktu, dostępności (dni i godziny) punktu, dane kontaktowe, a także informacje o dostępności lokalu dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich oraz numerze telefonu do zgłoszenia wizyty.
- 3) listy ogólnopolskich infolinii tematycznych i innych form porad świadczonych za pośrednictwem komunikacji elektronicznej. Powyższa lista została opracowana w związku z postanowieniami § 5 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2492), zwanego dalej „rozporządzeniem”. *[akta kontroli str. 61-67]*

W obszarze dot. listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy stwierdzono uchybienia polegające na:

- 1) nie zawarciu na liście jednostek nieodpłatnego poradnictwa w części obejmującej dane określone w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy wszystkich wymaganych przepisami

prawa elementów, tj.: w 8 przypadkach (na 15) nie podano stron internetowych wskazanych jednostek. [akta kontroli str. 61-63]

Na powyższą okoliczność Starosta Nowomiejski złożył następujące wyjaśnienia: „Informacje na liście, o której mowa w art. 8a ust. 1 zostały zawarte na podstawie pism, które otrzymano od jednostek. Niektóre z jednostek nie wskazały strony internetowej czy adresu e-mail.” [akta kontroli str. 82-90]

Odnosząc się do ww. wyjaśnień należy zauważyć, że w przypadkach niektórych jednostek z listy, jak np. w przypadku Powiatowego Centrum Pomocy w Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim możliwym było samodzielne ustalenie przez pracownika Starostwa Powiatowego w Nowym Mieście Lubawskim strony internetowej tej jednostki i uzupełnienie listy o brakujące dane.

2) nieuporządkowaniu danych jednostek nieodpłatnego poradnictwa zgodnie z art. 8a ust. 2 ustawy, tj. według tematyki poradnictwa. [akta kontroli str. 61-63]

Starosta Nowomiejski w wyjaśnieniu podał, iż „Punkty zlokalizowane są w każdej z gmin, w związku z czym uszeregowanie nieodpłatnego poradnictwa według jednostek, ułatwia mieszkańcom szybsze wyszukanie poradnictwa w ich lokalizacji.” [akta kontroli str. 82-90]

Skutkiem ww. uchybień było naruszenie przepisów art. 8a ust. 2 ustawy.

Osobą odpowiedzialną za powstanie ww. uchybień był specjalista w Wydziale Organizacyjnym i Spraw Obywatelskich oraz osoba bezpośrednio ją nadzorująca, tj. Naczelnik ww. Wydziału.

Stwierdza się, że ww. uchybienia z uwagi na swój zakres występowania nie miały wpływu na ocenę działalności kontrolowanej jednostki. Jednakże należy zaznaczyć, że dane z list jednostek nieodpłatnego poradnictwa będą szczególnie przydatne w sytuacji opisanej w art. 5 ust. 4 ustawy, tj. w przypadku stwierdzenia, że przedstawiony przez osobę uprawnioną problem nie może być rozwiązany w całości albo części poprzez udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej, w szczególności stwierdzenia, że problem nie ma wyłącznie charakteru prawnego, adwokat lub radca prawny informują osobę uprawnioną o możliwościach uzyskania innej stosownej pomocy w jednostkach nieodpłatnego poradnictwa, wskazanych na liście sporządzanej przez starostę, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy. Dlatego ważne jest aby dane zawarte w przedmiotowej liście były na bieżąco aktualizowane i przedstawiane w pełnym zakresie określonym przepisami prawa.

Stwierdzono, iż na dzień kontroli, tj. 24 czerwca 2019 r., zgodnie z art. 8a ust. 4 ustawy, przedmiotowa lista była umieszczona na stronie BIP Starostwa Powiatowego w Nowym Mieście Lubawskim, na stronie internetowej Powiatu Nowomiejskiego oraz urzędów gmin na obszarze powiatu nowomiejskiego, w prasie lokalnej tj. Gazecie Nowomiejskiej, na tablicy ogłoszeń w Starostwie Powiatowym w Nowym Mieście Lubawskim, a także w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej. [akta kontroli str. 55-59, 60-69, 82-90, 147-152]

Wyznaczenie numeru specjalnego telefonu dla zapisów wizyt

Stosownie do art. 8 ust. 4 ustawy, udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego odbywa się według kolejności zgłoszeń,

po umówieniu terminu wizyty. Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy, zgłoszeń dokonuje się telefonicznie pod numerem telefonu wskazanym przez starostę. Na mocy ww. artykułu możliwe również jest udostępnienie przez starostę zapisów na wizyty za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej.

Kontrola wykazała, iż w Starostwie Powiatowym w Nowym Mieście Lubawskim został uruchomiony jeden numer telefonu służący do umawiania terminów wizyt we wszystkich punktach działających na terenie powiatu nowomiejskiego. Wyznaczony przez Starostę numer nie jest przeznaczony tylko i wyłącznie do uzgadniania terminu wizyty osób chcących skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej, jest to bowiem numer sekretariatu Starostwa Powiatowego. Zgłoszenia przyjmowane są przez osoby pracujące w tym sekretariacie. Przedmiotowy numer telefonu został podany do publicznej wiadomości na stronie BIP urzędów gmin z terenu powiatu nowomiejskiego oraz Starostwa Powiatowego w Nowym Mieście Lubawskim, na stronie internetowej Powiatu Nowomiejskiego, w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej oraz w lokalnej prasie. Numer telefonu służący do rejestracji wizyty został również wskazany w ulotkach i plakatach rozdyskrebowanych na terenie powiatu nowomiejskiego. Na dzień rozpoczęcia kontroli osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się umożliwiono dokonywanie zgłoszeń na wizyty za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, tj. na adres sekretariat@powiat-nowomiejski.pl. [akta kontroli str. 42-45]

Na zadane w trakcie kontroli pytanie na temat sposobu rozdyskrebowania zapisów na porady na poszczególne punkty, w celu maksymalnego wykorzystania czasu i zasobów przewidzianych na świadczenie usług, Starosta Nowomiejski udzielił następujących informacji: „*Dyżury w punktach umawiane są co 45 minut. Do chwili obecnej uprawnieni oraz wykonawcy nie zgłaszali propozycji zmian.*” [akta kontroli str. 82-90]

Stwierdzono, iż terminy wizyt odnotowuje się w kalendarzu, a następnie informację o planowanej w danym dniu wizycie przekazuje się osobie świadczącej usługę w poszczególnym punkcie. [akta kontroli str. 72-78]

W związku z powyższym należy stwierdzić, iż przyjęty przez Starostę Nowomiejskiego system prowadzenia zapisów zapewnia właściwą alokacją wizyt oraz pozwala uniknąć tworzenia się kolejek w niektórych punktach, przy jednoczesnych przestojach w innych.

Z udzielonych wyjaśnień wynika, że ustalono z wykonawcami sposób postępowania na wypadek gdyby osoba uprawniona zgłosiła się bezpośrednio do punktu, bez uprzedniego zapisania. Jak wskazał Starosta Nowomiejski, „*Zarząd Powiatu w umowach zawartych z radcami prawnymi oraz z adwokatem zawarł zapisy zgodnie, z którymi udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej odbywa się według kolejności zgłoszeń po umówieniu terminu wizyty. (...) w umowie z organizacją pozarządową zapisano, że udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej odbywa się według kolejności zgłoszeń (...) w przypadku, gdy osoba uprawniona zgłasza się bezpośrednio do punktu, bez uprzedniej rejestracji, adwokat lub radca prawny, który na ten czas nie ma zarejestrowanej wizyty, informuje osobę uprawnioną o możliwości rejestracji, podając nr telefonu. Osoba uprawniona ma możliwość zarejestrowania się i skorzystania z porady. Zdarzają się sytuacje kiedy radcowie prawni*

lub adwokaci mailowo informują o przyjęciu osoby, która wcześniej nie została zarejestrowana, dotyczy to szczególnie sytuacji, gdy dyżur pełniony jest poza godzinami pracy Starostwa Powiatowego w Nowym Mieście Lubawskim. Radcowie oraz adwokaci zostali również poproszeni o przekazywanie informacji, gdy osoby zarejestrowane nie zgłaszają się na wizytę.” [akta kontroli str. 82-90]

Działanie jednostki kontrolowanej jest zgodne z wytycznymi Ministerstwa Sprawiedliwości, tj. cyt.: „(...) jeżeli tylko osoba udzielająca pomocy jest w stanie wygospodarować czas, podczas bieżącego dyżuru można obsłużyć taką osobę, pod warunkiem zarejestrowania wizyty, co może mieć miejsce przy pomocy osoby udzielającej porad. Jeżeli nie jest możliwa rejestracja telefoniczna, wówczas starosta może polecić w takich sytuacjach inny sposób zgłoszeń przez internet, np. po godzinach pracy urzędu.”

Starosta Nowomiejski w ww. wyjaśnieniach wskazał również, iż ustalono z wykonawcami sposób postępowania w przypadku, gdy osoba uprawniona, która zgłosi się po poradę bez wcześniejszej rejestracji wizyty, z uwagi na dużą liczbę chętnych nie mogłaby danego dnia zostać obsłużona. Zgodnie z wyjaśnieniami, „(...) w przypadku gdy osoba uprawniona nie będzie mogła zostać obsłużona ze względu na dużą liczbę chętnych, zostanie zaproponowany jej inny termin dyżuru do wybranego adwokata lub radcy prawnego (...).”

[akta kontroli str. 82-90]

c) organizowanie wizyt dla mieszkańców o różnych potrzebach

Zgodnie z art. 8 ust. 8 ustawy, osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, o których mowa w ustawie o języku migowym i innych środkach komunikowania się, może być udzielana nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, z wyłączeniem nieodpłatnej mediacji, także poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia, osobom o którym mowa powyżej nieodpłatna pomoc prawna lub nieodpłatne poradnictwo obywatelskie może być świadczone:

- w miejscu zamieszkania;
- poza punktem w miejscu wyposażonym w urządzenia ułatwiające porozumiewanie się z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się;
- poza punktem, w miejscu w którym zapewnia się możliwość korzystania z pomocy tłumacza migowego.

Z udzielonych wyjaśnień wynika, iż w okresie objętym kontrolą do Starostwa Powiatowego w Nowym Mieście Lubawskim nie wpłynęło żadne zgłoszenie od osób ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osób doświadczających trudności w komunikowaniu się. W związku z czym nie świadczone usług nieodpłatnej pomocy prawnej w którejkolwiek z ww. form. [akta kontroli str. 42-45]

Ustalono, iż zagadnienia dotyczące świadczenia usług osobom niepełnosprawnym ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz

osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się znalazły swoje odzwierciedlenie w/na:

- informacji zamieszczonej na stronie BIP Starostwa Powiatowego w Nowym Mieście Lubawskim oraz urzędów gmin z obszaru powiatu nowomiejskiego, na stronie internetowej Powiatu Nowomiejskiego, a także w ulotkach dostarczonych do punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, o czym była mowa w ppkt. b);
- plakacie „zasady, zakres udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i osoby uprawnione;”
- umowach zawartych z wykonawcami;
- ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert;
- ofercie Zaborskiego Towarzystwa Naukowego.

[akta kontroli str. 52-69, 121-140, 188-215, 223-232]

Mając na uwadze postanowienie art. 9 ust. 1 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się, który stanowi że organ administracji publicznej jest zobowiązany do udostępnienia usługi pozwalającej na komunikowaniu się, w tym wypadku również na zapisanie się na wizytę, kontrolujący zwrócił się z zapytaniem, czy Starostwo udostępniło osobom z trudnościami w komunikowaniu się zapisy w innych formach niż telefon.

Jak wynika z wyjaśnień Starosty Nowomiejskiego, „Osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, o których mowa w ustawie (...) o języku migowym i innych środkach komunikowania się (...), może być udzielana nieodpłatna pomoc prawna również przez zorganizowanie wizyty w miejscu zamieszkania tych osób lub w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej w przypadku zapewnienia możliwości skorzystania z pomocy tłumacza języka migowego. Wyżej wskazane osoby, które zgłoszą uzasadnioną potrzebę komunikacji za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość powinny złożyć Staroście przed uzyskaniem nieodpłatnej pomocy prawnej w formie papierowej na adres: Starostwo Powiatowe, ul. Rynek 1, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie lub elektronicznej na adres : sekretariat@powiat-nowomiejski.pl oświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust.2 ustawy (...) o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (...), będące załącznikiem do powyższej ustawy (wzór oświadczenia dostępny jest na stronie Biuletynu Informacji Publicznej – zakładka Nieodpłatna pomoc prawna). Wraz ze złożonym oświadczeniem, należy wskazać okoliczności to uzasadniające oraz dostępne osobie uprawnionej środki porozumiewania się na odległość.”

[akta kontroli str. 82-90]

d) dostępność dyżurów dla mieszkańców pod względem czasu i miejsca

Na podstawie przeprowadzonej analizy harmonogramu dyżurów w 2019 r. oraz wybranych „miesięcznych kart ewidencji czasu pracy,” które zawierały informację w zakresie dni i godzin odbytych dyżurów, stwierdza się, iż na terenie powiatu nowomiejskiego nieodpłatna pomoc prawna udzielana jest w punktach w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu przez co najmniej 4 godziny dziennie, tj. zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy.

Godziny dyżurów w poszczególnych punktach przedstawiały się następująco:

- 1) punkt mobilny prowadzony przez Powiat Nowomiejski czynny:
  - w poniedziałek w godzinach od 8.00 do 12.00;
  - we wtorek w godzinach od 12.00 do 16.00;
  - w środę w godzinach od 15.00 do 19.00;
  - w czwartek w godzinach od 14.00 do 18.00;
  - w piątek w godzinach od 12.00 do 16.00.
- 2) punkt mobilny prowadzony przez Zaborskie Towarzystwo Naukowe czynny:
  - w poniedziałek w godzinach od 14.00 do 18.00;
  - we wtorek w godzinach od 14.00 do 18.00;
  - w środę w godzinach od 8.00 do 12.00;
  - w czwartek w godzinach od 15.00 do 19.00;
  - w piątek w godzinach od 12.00 do 16.00.

[akta kontroli str. 103-104, 223-232]

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż sposób organizacji dyżurów w ww. punktach nieodpłatnej pomocy prawnej jest dogodny dla mieszkańców o różnych aktywnościach, ponieważ zapewnia on dostęp do porady w przedziałach czasowych pomiędzy godziną 8.00 a 19.00. W związku z czym pozytywnie ocenia się powyższy obszar.

Jak ustalono na terenie powiatu nowomiejskiego nie zaistniała potrzeba, o której mowa w art. 8 ust. 6 ustawy, tj. wydłużenia czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie we wszystkich punktach na obszarze tego powiatu. W wyjaśnieniach wskazano, *„W 2019 roku przy realizacji zadania nie było sytuacji, kiedy trzeba byłoby wydłużyć czas trwania dyżuru, powyższa wiedza wynika z analizy kalendarza, w którym rejestrowane są wizyty. Jednak informacja o tym, że taka sytuacja może mieć miejsce została zawarta w umowach z radcami prawnymi, adwokatem oraz organizacją pozarządową.”* *[akta kontroli str. 82-90]*

Kontrola wykazała, iż wszystkie punkty (2) świadczące na terenie powiatu nowomiejskiego nieodpłatną pomoc prawną zostały usytuowane w lokalach, do których tytuł prawny – w ramach własnych zasobów - posiada powiat oraz gminy, z którymi zawarto stosowne porozumienia oraz pozostających w trwałym zarządzie jednostki organizacyjnej powiatu i jednostki organizacyjnej gminy. *[akta kontroli str. 82-90]*

Na zadane w toku czynności kontrolnych pytania nt. sposobu rozlokowywania dyżurów na obszarze powiatu udzielono następującej odpowiedzi: *„Każdy z punktów posiada 5 lokalizacji usytuowanych w każdej z gmin powiatu nowomiejskiego. W związku z powyższym w każdej z gmin w ciągu tygodnia w dwóch różnych dniach odbywają się dyżury nieodpłatnej pomocy prawnej. W punktach na terenie powiatu zróżnicowane są również godziny, tak aby uprawnieni mogli korzystać z usług zarówno w godzinach przedpołudniowych jak i popołudniowych.”* *[akta kontroli str. 82-90]*

Ponadto w wyjaśnieniach wskazano, iż przy podejmowaniu decyzji o usytuowaniu punktów w poszczególnych lokalach brano pod uwagę również: problemy komunikacyjne osób uprawnionych chcących skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej, dostępność punktów dla mieszkańców każdej z gmin z terenu powiatu oraz możliwość spełnienia przez

Powiat warunków, które muszą być zagwarantowane w punktach zgodnie z przepisami prawa.

W oparciu o przeprowadzoną analizę zbiorczej informacji o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej za I kwartał 2019 r. stwierdza się, że w opinii osób uprawnionych lokale, w którym mieszczą się punkty nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie powiatu nowomiejskiego są dogodnie położone. O powyższym fakcie może również świadczyć liczba porad udzielonych w I kwartale 2019 r. w ww. punktach (168), tj.:

- a) liczba udzielonych porad w punkcie mobilnym prowadzonym przez Powiat Nowomiejski – 92, z czego:
  - 10 – w lokalu usytuowanym w Zespole Szkół im. Władysława Jagiełły w Kurzętniku, ul. Grunwaldzka 37, 13-306 Kurzętnik;
  - 15 – w lokalu usytuowanym w Gminnym Centrum Kultury Nowe Miasto Lubawskie, z/s w Mszanowie, ul. Podleśna 1, Mszanowo, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie;
  - 7 – w lokalu usytuowanym w Domu Pomocy Społecznej w Grodzicznie, Nowe Grodziczno 14b, 13-324 Grodziczno;
  - 22 – w lokalu usytuowanym w Gminnym Ośrodek Kultury w Biskupcu, ul. Rynek 4, 13-340 Biskupiec,
  - 38 – w lokalu usytuowanym w Starostwie Powiatowym w Nowym Mieście Lubawskim, ul. Rynek 1, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie.
- b) liczba udzielonych porad w punkcie mobilnym prowadzonym przez Zaborskie Towarzystwo Naukowe – 76, z czego:
  - 8 – w lokalu usytuowanym w Zespole Szkół im. Władysława Jagiełły w Kurzętniku, ul. Grunwaldzka 37, 13-306 Kurzętnik;
  - 9 – w lokalu usytuowanym w Gminnym Centrum Kultury Nowe Miasto Lubawskie, z/s w Mszanowie, ul. Podleśna 1, Mszanowo, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie;
  - 4 – w lokalu usytuowanym w Domu Pomocy Społecznej w Grodzicznie, Nowe Grodziczno 14b, 13-324 Grodziczno;
  - 8 – w lokalu usytuowanym w Gminnym Ośrodek Kultury w Biskupcu, ul. Rynek 4, 13-340 Biskupiec,
  - 47 – w lokalu usytuowanym w Starostwie Powiatowym w Nowym Mieście Lubawskim, ul. Rynek 1, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie.

[akta kontroli str. 298]

W analogicznym okresie 2018 r. w powiecie nowomiejskim we wszystkich punktach udzielono łącznie 119 porad. Analiza udzielonych porad w tym okresie w rozbiciu na poszczególne punkty przedstawia się następująco:

- a) liczba udzielonych porad w punkcie mobilnym prowadzonym przez Powiat Nowomiejski – 60, z czego:
  - 8 – w lokalu usytuowanym w Zespole Szkół im. Władysława Jagiełły w Kurzętniku, ul. Grunwaldzka 37, 13-306 Kurzętnik;

- 12 – w lokalu usytuowanym w Gminnym Centrum Kultury Nowe Miasto Lubawskie, z/s w Mszanowie, ul. Podleśna 1, Mszanowo, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie;
  - 6 – w lokalu usytuowanym w Domu Pomocy Społecznej w Grodzicznie, Nowe Grodziczno 14b, 13-324 Grodziczno;
  - 10 – w lokalu usytuowanym w Gminnym Ośrodek Kultury w Biskupcu, ul. Rynek 4, 13-340 Biskupiec,
  - 24 – w lokalu usytuowanym w Starostwie Powiatowym w Nowym Mieście Lubawskim, ul. Rynek 1, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie.
- b) liczba udzielonych porad w punkcie mobilnym prowadzonym przez Zaborskie Towarzystwo Naukowe – 59, z czego:
- 8 – w lokalu usytuowanym w Zespole Szkół im. Władysława Jagiełły w Kurzętniku, ul. Grunwaldzka 37, 13-306 Kurzętnik;
  - 10 – w lokalu usytuowanym w Gminnym Centrum Kultury Nowe Miasto Lubawskie, z/s w Mszanowie, ul. Podleśna 1, Mszanowo, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie;
  - 4 – w lokalu usytuowanym w Domu Pomocy Społecznej w Grodzicznie, Nowe Grodziczno 14b, 13-324 Grodziczno;
  - 6 – w lokalu usytuowanym w Gminnym Ośrodek Kultury w Biskupcu, ul. Rynek 4, 13-340 Biskupiec,
  - 31 – w lokalu usytuowanym w Starostwie Powiatowym w Nowym Mieście Lubawskim, ul. Rynek 1, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie.

Powyższe dane wskazują, iż liczba porad udzielonych w I kwartale 2019 r., w stosunku do I kwartału 2018 r., wzrosła o 49 porad, co może być spowodowane rozszerzeniem od 1 stycznia 2019 r. zakresu usług oferowanych w ramach nieodpłatnej pomocy prawnej oraz kręgu osób uprawnionych do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej.

Liczba porad udzielonych w 2018 r. przedstawia się następująco:

- mobilny punkt nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzony przez Powiat Nowomiejski – 244 porad;
- mobilny punkt nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzony przez Zaborskie Towarzystwo Naukowe – 230 porad.

W związku z powyższym oraz z uwagi na fakt, iż w okresie objętym kontrolą do Starostwa Powiatowego w Nowym Mieście Lubawskim nie wpłynęła żadna skarga w przedmiocie niemożliwości uzyskania porady w związku z lokalizacją punktów – nie zgłasza się uwag do rozlokowania dyżurów na obszarze powiatu nowomiejskiego.

Na podstawie analizy ogłoszenia o otwartym konkursie ofert, umów z wykonawcami oraz wyjaśnień Starosty Nowomiejskiego w przedmiocie braku wniosków, o których mowa w art. 9 ust. 2 ustawy stwierdza się, iż w stosunku do żadnego z ww. punktów nie określono specjalizacji i nie wprowadzono do ich harmonogramu dyżuru w zakresie jednego rodzaju usług.

[akta kontroli str. 121-140, 82-90, 198-195, 223-232]

e) wyposażenie lokalu

W celu sprawdzenia lokali, w których jest prowadzona nieodpłatna pomoc prawna, 26 czerwca 2019 r., kontroler w obecności specjalisty w Wydziale Organizacyjnym i Spraw Obywatelskich w Starostwie Powiatowym w Nowym Mieście Lubawskim, dokonał oględzin wszystkich 5 lokali z terenu powiatu nowomiejskiego, w których usytuowane zostały 2 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej działające na terenie powiatu nowomiejskiego, tj.:

- 1) lokal usytuowany w Zespole Szkół im. Władysława Jagiełły w Kurzętniku, ul. Grunwaldzka 37, 13-306 Kurzętnik;
- 2) lokal usytuowany w Gminnym Centrum Kultury Nowe Miasto Lubawskie, z/s w Mszanowie, ul. Podleśna 1, Mszanowo, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie;
- 3) lokal usytuowany w Domu Pomocy Społecznej w Grodzicznie, Nowe Grodziczno 14b, 13-324 Grodziczno;
- 4) lokal usytuowany w Gminnym Ośrodek Kultury w Biskupcu, ul. Rynek 4, 13-340 Biskupiec;
- 5) lokal usytuowany w Starostwie Powiatowym w Nowym Mieście Lubawskim, ul. Rynek 1, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie.

Stwierdzono, iż ww. lokale dysponowały odrębnym pomieszczeniem przeznaczonym do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.

Punkty zostały oznakowane w sposób umożliwiający łatwe odnalezienie pomieszczenia punktu wewnątrz budynku. Stosownie do § 5 ust. 3 rozporządzenia, oznakowanie lokali zawierało następujące informacje: rodzaj usługi, dni i godziny dyżurów oraz dane kontaktowe potrzebne do zgłoszenia wizyty. Jednakże stwierdzono, iż 3 punkty (usytuowane w Gminnym Centrum Kultury w Nowym Mieście Lubawskim, Domu Pomocy Społecznej w Grodzicznie oraz w Starostwie Powiatowym w Nowym Mieście Lubawskim) nie zostały opatrzone odpowiednim oznakowaniem na zewnątrz budynku, w którym znajduje się lokal.

[akta kontroli str. 113-120]

Starosta na powyższą okoliczność udzielił następujących wyjaśnień: „(...) w przypadku 3 punktów nie ma oznakowania na zewnątrz budynków, ponieważ nie ma odpowiednio dużej powierzchni do umieszczenia takiej informacji”

[akta kontroli str. 299]

Odnosząc się do ww. wyjaśnień należy zauważyć, że oznakowanie lokalu powinno zawierać elementy określone w §5 ust. 3 rozporządzenia, tj. rodzaj usługi, dni i godziny dyżurów oraz dane kontaktowe potrzebne do zgłoszenia wizyty. Dane te podawane są w zakresie jednego, konkretnego punktu, którego dotyczy oznaczenie, a nie wszystkich punktów działających na terenie danego powiatu. Ponadto oznaczając punkt nie trzeba – na zewnątrz budynków – wskazywać kompleksowych informacji o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej wraz z listą jednostek nieodpłatnego poradnictwa, jak to miało miejsce w przypadku lokali usytuowanych w Zespole Szkół im. Władysława Jagiełły w Kurzętniku oraz Gminnego Ośrodka Kultury w Biskupcu. Powyższe dane zamieszcza się w poczekalni zgodnie z postanowieniami § 5 ust. 4 pkt 1 i 2 rozporządzenia.

Ponadto należy podkreślić, że brak należytego oznakowania punktów na zewnątrz budynków, w których usytuowane zostały punkty nieodpłatnej pomocy prawnej utrudnia osobom uprawnionym ich odnalezienie. Należy również uwzględnić fakt, iż po pomoc może zwrócić się nie tylko mieszkańiec gminy w której został usytuowany lokal, ale także

mieszkaniec powiatu nowomiejskiego, czy też osoba spoza regionu tymczasowo przebywająca na terenie danej gminy.

W związku z powyższym oraz z uwagi na fakt niespełnienia przez 3 lokale tylko 1 warunku określonego w rozporządzeniu powyższe ocenia się w kategorii uchybienia, skutkującego naruszeniem § 5 ust. 3 rozporządzenia.

Osobą odpowiedzialną za ww. uchybienia był specjalista w Wydziale Organizacyjnym i Spraw Obywatelskich w Starostwie Powiatowym w Nowym Mieście Lubawskim oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.

Ponadto ustalono, iż lokale spełniały pozostałe wymagania wynikające z § 5 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia, tj. posiadały dostęp do instalacji energetycznej, telekomunikacyjnej oraz do internetu, a także zostały wyposażone w drukarkę. Osobom świadczącym usługi zapewniono dostęp do urządzenia pozwalającego na przenoszenie dokumentacji do postaci elektronicznej, tj. w przypadku prawników przekazano im pamięć USB ADATA 64 GB, natomiast w przypadku organizacji pozarządowej na podstawie postanowień § 2 ust. 16 umowy z Zaborskim Towarzystwem Naukowym, zobowiązano zleceniobiorcę do zapewnienia - we własnym zakresie - wszelkich urządzeń technicznych (w tym ww. urządzeń). Ponadto stwierdzono, iż Powiat Nowomiejski, na podstawie § 4 ust. 1 i 2 umów z adwokatem i radcami prawnymi oraz § 2 ust. 16 i 17 umowy z organizacją pozarządową, zobowiązał wykonawców do zapewnienia we własnym zakresie komputera z wymaganymi oprogramowaniami umożliwiającymi edycję tekstu, przesyłanie i odbieranie danych oraz porozumiewanie się na odległość środkami komunikacji elektronicznej, jak również dostępu do internetowego systemu informacji prawnej. Ustalono również, iż zgodnie z § 5 ust. 1 i 2 rozporządzenia, wyposażenie lokali zapewniało bezpieczne przechowywanie dokumentów zawierających dane osobowe, uniemożliwiające dostęp do nich osobom nieupoważnionym (szafka zamykane na klucz) oraz umożliwiało zachowanie dyskrecji przy uzyskiwaniu pomocy przez osoby uprawnione. *[akta kontroli str. 121-140, 153-172, 223-232, 299]*

a) wyposażenie poczekalni punktu

Oględziny wykazały, iż ww. lokale dysponowały miejscem przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej. Zgodnie z wymogami zawartymi w § 5 ust. 4 pkt 1, 2, 3 i 6 rozporządzenia, w poczekalniach udostępniono: listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy; karty nieodpłatnej pomocy prawnej, karty nieodpłatnej mediacji oraz karty poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, informację o możliwości przekazywania przez osoby uprawnione opinii o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej, a także informacje o zasadach i zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz osobach uprawnionych do jej otrzymywania.

[akta kontroli str. 153-172]

W powyższym obszarze ustalono, iż w miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego udostępniono również urnę, w której osoba uprawniona osobiście umieszcza wypełnioną część B kart pomocy. Jednakże stwierdzono, iż urna ta nie była oznakowana, co jest niezgodne z postanowieniami § 5 ust. 4 pkt. 5 rozporządzenia.

[akta kontroli str. 153-172]

W wyjaśnieniu złożonym na powyższą okoliczność nie wskazano przyczyn braku oznakowania urn zamieszczonych w poczekalniach punktów. *[akta kontroli str. 299]*

W związku z niespełnieniem przez lokale tylko 1 warunku określonego w rozporządzeniu powyższe ocenia się w kategorii uchybienia, skutkującego naruszeniem § 5 ust. 4 pkt. 5 rozporządzenia.

Osobą odpowiedzialną za ww. uchybienia jest specjalista w Wydziale Organizacyjnym i Spraw Obywatelskich w Starostwie Powiatowym w Nowym Mieście Lubawskim oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.

g) dokumentacja i sprawozdawczość

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy, każdy przypadek udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego dokumentuje się w karcie nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. W myśl ust. 3 ww. artykułu ustawy część A karty pomocy wraz z oświadczeniem, o którym mowa w art. 4 ust. 2 ustawy, adwokaci i radcy prawni przekazują staroście do 10 dnia każdego miesiąca kalendarzowego, w sposób uniemożliwiający powiązanie oświadczenia osoby uprawnionej z kartą pomocy. Karta ta może zostać przekazana drogą elektroniczną.

Z udzielonych wyjaśnień wynika, iż informacja zwrotna o prawidłowości wypełnienia części A kart pomocy jest przekazywana Staroście w terminie wskazanym w art. 7 ust. 3 ustawy, tj. do 10 dnia każdego miesiąca kalendarzowego. *[akta kontroli str. 82-90, 260-266]*

Na zadane w trakcie kontroli pytanie na temat sposobu monitorowania przez Starostę Nowomiejskiego kompletności i prawidłowości ww. dokumentacji, wskazano, iż „Karty pomocy cz. A dostarczane są do pracownika Starostwa, który sprawdza ich poprawność i kompletność.” *[akta kontroli str. 82-90]*

Stosownie do art. 12 ust. 1 ustawy, Starosta Nowomiejski przekazywał w ustawowym terminie, za pośrednictwem Wojewody W-M, Ministrowi Sprawiedliwości, zbiorczą informację o wykonaniu zadań polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa oraz edukacji prawnej. *[akta kontroli str. 82-90]*

h) rozliczenie wykorzystania dotacji (kwota przyznanej dotacji, wykonanie, niewykorzystanie kwoty dotacji, zwrot, oświadczenie prezydenta o wykorzystaniu dotacji zgodnie z przeznaczeniem)

W 2018 r. Powiat Nowomiejski otrzymał w ramach rozdziału 75515 § 2110 – Nieodpłatna pomoc prawna dotację celową w łącznej wysokości 125 208,00 zł., w tym:

- a) na wynagrodzenia z tytułu umów, o których mowa w art. 6 ustawy – 63 547,71 zł;
- b) na rzecz organizacji pozarządowej – 60 725,88 zł;
- c) na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej zadania – 934,41 zł.

Ustalono, że na dzień 31 grudnia 2018 r. przedmiotową dotację wydatkowano w łącznej kwocie 125 199,00 zł, w tym:

- a) na wynagrodzenia z tytułu umów, o których mowa w art. 6 ustawy – 63 547,71 zł.

- b) na rzecz organizacji pozarządowej – 60 716,88 zł.
- c) na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej zadania – 934,41 zł.

[akta kontroli str. 173-174]

Przyczyną niewykorzystania przez organizację pozarządową środków w kwocie 9,00 zł był fakt wydatkowania dotacji na zakup identyfikatorów w kwocie niższej niż planowano.

[akta kontroli str. 82-90]

Ustalono, iż w dniu 14 stycznia 2019 r. Starosta Nowomiejski zwrócił część niewykorzystanej dotacji w kwocie 9,00 zł na rachunek Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie.

[akta kontroli str. 175]

Z oświadczenia Starosty Nowomiejskiego wynika, iż dotacja przekazana w 2018 r. w ramach rozdziału 75515 § 2110 została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem i została rozliczona.

[akta kontroli str. 174]

2) Jakość usług i obsługi, w szczególności:

a) dbałość o merytoryczną jakość usług

Na dzień rozpoczęcia kontroli niemożliwym było dokonanie oceny wykorzystania przez powiat ocen porad obywatelskich wykonanych przez wojewodę. Jak zaznaczyło Ministerstwo Sprawiedliwości, zastosowanie tego instrumentu będzie możliwe po zamówieniu przez wojewodę recenzji, wydaniu na tej podstawie ocen porad obywatelskich oraz przekazaniu ich staroście celem wykorzystania w sprawowanej kontroli nad działalnością organizacji pozarządowych świadczących nieodpłatne porady obywatelskie.

W zakresie współpracy z samorządami prawniczymi dokonano następujących ustaleń:

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy, Powiat Nowomiejski zawarł dwa porozumienia w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na jego obszarze, tj. porozumienie z dnia 30 października 2018 r. z Radą Okręgowej Izby Radców Prawnych w Toruniu oraz porozumienie z dnia 30 listopada 2018 r. z Okręgową Radą Adwokacką w Toruniu. Na podstawie ww. porozumień samorząd prawniczy został zobowiązany do przedłożenia powiatowi w terminie do 10 grudnia 2018 r. imiennych wykazów adwokata, radców prawnych oraz ich zastępców, którzy będą udzielali nieodpłatnej pomocy prawnej w punkcie mobilnym. ORA i OIRP wywiązały się z postanowień w ww. zakresie i przedłożyły stosowne wykazy, które wpłynęły do urzędu po określonym w postanowieniach terminie.

[akta kontroli str. 107-120]

Przedmiotowe cząstkowe zagadnienie ocenia się pozytywnie.

b) korzystanie z opinii o jakości usług

Zgodnie z art. 7 ust. 5 ustawy starosta analizuje opinie osób uprawnionych o udzielonej pomocy, mając na względzie potrzebę wprowadzenia usprawnień oraz podniesienia jakości nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Na zadane przez kontrolującego pytanie w zakresie korzystania przez starostę z opinii o jakości usług w poszczególnych punktach, Starosta Nowomiejski wskazał, iż „*Na koniec*

każdego miesiąca z urn, które znajdują się w punktach wyjmowane są karty cz. B, które są analizowane. Informacje o analizie przesyłane są do Okręgowej Izby Radców Prawnych, Okręgowej Rady Adwokackiej oraz do organizacji pozarządowej. Analizowano karty wydane w punkcie. Nie przeprowadzono dodatkowych wywiadów telefonicznych.”

[akta kontroli str. 82-90]

Zgodnie z § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia, starosta co najmniej raz w miesiącu przekazuje dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej, które mogą mieć wpływ na sposób wykonania przez właściwą okręgową radę adwokacką albo właściwą radę okręgowej izby radców prawnych zobowiązania, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy, jak również co najmniej raz w miesiącu przekazuje właściwej organizacji pozarządowej zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczonym poradnictwie obywatelskim, które mogą mieć wpływ na sposób realizacji przez organizację standardów obsługi oraz sprawowanie wewnętrznego systemu kontroli jakości nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

W powyższym obszarze kontrola wykazała, iż Starosta Nowomiejski wywiązując się z obowiązku, o którym mowa powyżej raz w miesiącu (począwszy od lutego 2019 r.) przekazywał drogą elektroniczną samorządom prawniczym oraz organizacji pozarządowej zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej.

[akta kontroli str. 82-90, 282-296]

c) integracja usług z innymi formami darmowego poradnictwa

Zgodnie z art. 8a ust. 1 ustawy Starosta Nowomiejski sporządził listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o czym szczegółowo w pkt 1 lit. b niemiejszego dokumentu.

Zgodnie ze zbiorczą informacją o wykonaniu zadania objętego kontrolą za I kwartał 2019 r, adwokat i radcowie prawni przekierowali łącznie 2 osoby, chcące uzyskać nieodpłatną pomoc prawną, do innych jednostek nieodpłatnego poradnictwa, tj. świadczących poradnictwo: rodzinne (1) oraz psychologiczne (1).

[akta kontroli str. 82-90, 180-187]

Starosta Nowomiejski udostępnił wykonawcom przedmiotową listę w celu wykorzystania jej przy realizacji postanowień ww. artykułu ustawy.

[akta kontroli str. 82-90]

d) dodatkowe wsparcie osób uprawnionych

W pkt. V ppk 5 ogłoszenia o otwartym konkursie ofert wskazano, iż organizacja pozarządowa - w ramach oferty - może przedstawić dodatkowo porozumienia o wolontariacie zawarte z osobami, które będą wykonywały świadczenia w ramach prowadzonego punktu, w tym służyły asystą uprawnionym mającym trudności w samodzielnej realizacji porady, w szczególności z powodu niepełnosprawności, podeszłego wieku albo innych okoliczności życiowych.

[akta kontroli str. 188-195]

Analiza dokumentacji przedłożonej do kontroli wykazała, że zarówno w ofercie jak i w umowie z organizacją pozarządową nie zawarto zapisów dotyczących asysty. Asysta

poradnicza ma charakter fakultatywny, co oznacza, że usługa ta jest oferowana w miarę możliwości. *[akta kontroli str. 196-215,223-232]*

3) Działalność kontrolna starosty, prowadzona na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy.

Starosta sprawuje kontrolę bieżącą nad wykonywaniem zadań przez organizację, której zleca prowadzenie punktu na terenie danego powiatu. Zgodnie z art. 11 ust. 8 ustawy, odbywa się ona na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Zgodnie z art. 17 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie organ administracji publicznej zlecający realizację zadania publicznego, może dokonywać kontroli i oceny realizacji zadania, w szczególności:

- stopnia realizacji zadania;
- efektywności, rzetelności i jakości realizacji zadania,
- prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania realizację zadania;
- prowadzenia dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Sprawiedliwości, tego typu kontrola ma dotyczyć wykonania umowy, a zatem powinna odbywać się przynajmniej raz w roku.

Ustalono, iż w § 7 pkt. 1-6 umowy zawartej z organizacją pozarządową wskazano, iż Starosta Nowomiejski sprawuje kontrolę prawidłowości wykonania zadania publicznego przez fundację, w tym wydatkowania przekazanej dotacji. Kontrola może być przeprowadzona w toku realizacji zadania publicznego oraz po jego zakończeniu do czasu ustania obowiązku, o którym mowa w § 5 pkt 2 umowy, tj. czasu wyznaczonego do przechowywania dokumentacji związanej z realizacją zadania. W ramach kontroli zleceniodawca może badać dokumenty i inne nośniki, które mają lub mogą mieć znaczenie dla oceny prawidłowości wykonywania zadania publicznego. W pkt 5 niniejszej umowy wskazano, że o wynikach kontroli zleceniodawca poinformuje zleceniobiorcę, a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości przekaże mu wnioski i zalecenia mające na celu ich usunięcie.

Natomiast w ramach § 10, 11 i 12 umowy określono przypadki: rozwiązania umowy za porozumieniem stron, odstąpienie od umowy przez zleceniobiorcę oraz rozwiązania umowy przez zleceniodawcę. *[akta kontroli str. 223-232]*

W związku z powyższym należy stwierdzić, że w umowie zawartej z organizacją pozarządową realizującą zadanie publiczne w 2019 r. zagwarantowano wszechstronne możliwości kontroli prawidłowości wykonywania zadań oraz określono zasady odpowiedzialności zleceniobiorcy za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zadań, a także za niewykonanie wniosków i zaleceń otrzymanych po kontroli.

Ustalono, iż w okresie objętym kontrolą pracownicy Starostwa Powiatowego w Nowym Mieście Lubawskim, na podstawie upoważnienia Starosty Nowomiejskiego, przeprowadzili 2 kontrole w zakresie prawidłowości wykonywania zadania publicznego przez organizację pozarządową zgodnie z umową Nr 149/2017 z dnia 27 listopada 2017 r. Przedmiotowe kontrole zostały przeprowadzone w dniu 30 lipca 2018 r., tj. w trakcie trwania realizacji zadania oraz w dniu 5 marca 2019 r., tj. po jego zakończeniu. Objęły one swoim zakresem

dokumentację organizacyjną i finansową związaną z realizacją w 2018 r. zadania publicznego, a w przypadku kontroli przeprowadzonej w 2019 r. również przetwarzanie danych osobowych. W wyniku ww. kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

[akta kontroli str. 233-259]

Pozytywnie ocenia się przyjęty przez Starostwo Powiatowe w Nowym Mieście Lubawskim tryb prowadzenia kontroli, tj. w trakcie realizacji zadania oraz po jego zakończeniu. Powyższe pozwala Staroście Nowomiejskiemu na bieżącą eliminację stwierdzonych ewentualnych nieprawidłowości, jak również na dokonanie oceny stopnia realizacji zadania oraz efektywności, rzetelności i jakości realizacji zadania, zgodnie z art. 17 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

- 1) Uzupelnienie listy, o której mowa w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy o brakujące strony internetowe jednostek nieodpłatnego poradnictwa, a następnie uporządkowanie zawartych w przedmiotowej liście danych jednostek zgodnie z ustępem 2 ww. artykułu ustawy, tj. według tematyki poradnictwa.
- 2) Oznakowanie 3 lokali na zewnątrz budynków, w których usytuowane zostały punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z § 5 ust. 3 rozporządzenia, a także przystosowanie urn do wymogów postanowień § 5 ust. 4 pkt 5 rozporządzenia.
- 3) Podjęcie działań promocyjnych w zakresie systemu nieodpłatnej pomocy prawnej wśród podmiotów świadczących nieodpłatne poradnictwo specjalistyczne innego typu, wskazanych na liście, o której mowa w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy, w celu integracji usług świadczonych na podstawie ustawy z innymi formami bezpłatnego poradnictwa, świadczonego w ramach zadań publicznych.

Proszę Pana Starostę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Artur Chojecki